SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 180/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti [redacted], [redacted], [redacted], zastúpenej Advokátskou kanceláriou KONCOVÁ & PARTNERS, s. r. o., Legionárska 7158/5, Trenčín, v menej ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Barbora Koncová, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 65 Ek 1561/2018 z 1. apríla 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. mája 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a zároveň požaduje priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 500 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia vyplýva, že okresný súd uznesením č. k. 65 Ek 1561/2018 z 23. januára 2019 (ďalej aj „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“ alebo „uznesenie o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie“) zamietol návrh sťažovateľa ako oprávneného na vykonanie exekúcie proti povinnému v prvom rade, doručený okresnému súdu 26. októbra 2018, na vykonanie exekúcie proti povinnému v prvom rade. Sťažovateľ sa iniciovaním exekučného konania domáhal od povinných vymoženia sumy 10 207,64 eur s príslušenstvom na základe rozhodcovského rozsudku č. k. 2468/OB/300718 z 27. septembra 2018, vydaného Všeobecným rozhodcovským súdom Slovenskej republiky, v konaní pred rozhodcom

[redacted], právoplatného 19. októbra 2018 a vykonateľného 23. októbra 2018 (ďalej len „exekučný titul“).

3. Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že vymáhateľnosti exekučného titulu vo vzťahu k povinnému v prvom rade bráni nulita právneho aktu, ktorým bola dojednaná rozhodcovská doložka zakladajúca právomoc rozhodcovského súdu. Podľa názoru okresného súdu totiž povinný v prvom rade rozhodcovskú doložku písomne neuzavrel, keďže predmetnú dohodu o zaplatení dlhu v splátkach, ktorej obsahom bola rozhodcovská doložka, podpísal iba ako štatutárny orgán (konateľ) povinného v druhom rade, a nie ako fyzická osoba konajúca vo svojom mene na svoju zodpovednosť. Okresný súd považoval za preukázané, že povinný v prvom rade nemôže byť rozhodcovskou doložkou viazaný, pretože nebol účastníkom predmetnej dohody o zaplatení dlhu v splátkach ani rámcovej kúpnej zmluvy, ktorá jej uzatvoreniu predchádzala a ktorej stranami boli iba sťažovateľ ako predávajúci a povinný v druhom rade ako kupujúci, v mene ktorého ju podpísal povinný v prvom rade ako konateľ.

4. Okresný súd rozhodol v zmysle § 53 ods. 3 písm. a) Exekučného poriadku, podľa ktorého súd návrh na vykonanie exekúcie zamietne, ak zistí rozpor návrhu alebo exekučného titulu s týmto zákonom. S poukazom na uvedené ustanovenie okresný súd uzavrel, že orgán, ktorý vydal exekučný titul, nemal právomoc ho vydať proti povinnému v prvom rade, pričom ide o takú okolnosť, pre ktorú je nútený výkon exekučného titulu neprípustný, a návrh sťažovateľa ako oprávneného je teda proti povinnému v prvom rade nedôvodný a nepodložený, a preto ho zamietol.

5. Predmetné uznesenie vyššieho súdneho úradníka sťažovateľ napadol sťažnosťou z 28. januára 2019, ktorú okresný súd konajúci sudkyňou napadnutým uznesením zamietol s konštatovaním, že je nedôvodná. Okresný súd sa po preskúmaní veci stotožnil s odôvodnením uznesenia vyššieho súdneho úradníka a s jeho záverom, že medzi sťažovateľom a povinným v prvom rade nevznikla rozhodcovská zmluva, a preto predmetný rozhodcovský rozsudok, pre vydanie ktorého nebola daná právomoc rozhodcovského súdu, nemožno akceptovať ako exekučný titul.

6. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zdôraznil, že predmetná dohoda o zaplatení dlhu v splátkach, a rovnako tak rámcová zmluva je bez akýchkoľvek pochybností dvojstranným právnym aktom, ktorý uzatvorili sťažovateľ ako veriteľ a povinný v druhom rade ako dlžník a z dôvodu absentujúceho prejavu vôle povinného v prvom rade nemôže ísť o viacstranný právny úkon, tak ako to tvrdil sťažovateľ. Okresný súd preto dospel k zhodnému záveru, že uzatvorenie rozhodcovskej doložky vo vzťahu k povinnému v prvom rade nie je preukázané. Vzhľadom na to okresný súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie. Predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť 8. apríla 2019.

II.
Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podanej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu takto argumentuje:
a) okresný súd prekročil svoju právomoc, keď rozhodol o otázkach, ktoré boli predmetom rozhodcovského konania,

b) okresný súd sa v predmetnom konaní odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe; pritom sťažovateľ poukázal na uznesenie okresného súdu č. k. 30 Ek 50/2017, z ktorého odôvodnenia vyplýva, že oprávnenie exekučného súdu preskúmavať rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul nespočíva v oprávnení preskúmavať ho vecne,
c) okresný súd sa stavia do pozície „ochrancu slabšej strany“, v tomto prípade spotrebiteľa, a to aj napriek tomu, že povinný v prvom rade nevystupuje v pozícii spotrebiteľa; v tejto súvislosti sťažovateľ opakovane tvrdí, že okresný súd nemal právomoc skúmať platnosť dojednanej rozhodcovskej doložky (zmluvy). Predmetnú právomoc by mal podľa názoru sťažovateľa jedine v prípade, že by išlo o spotrebiteľský spor. Neplatnosť rozhodcovskej doložky vo vzťahu k povinnému v prvom rade mala byť podľa presvedčenia sťažovateľa namietaná už v rámci rozhodcovského konania.

III.
Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola po úplnom obsadení ústavného súdu 17. októbra 2019 v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3.1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením okresného súdu, ktorým zamietol jeho sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o zamietnutí návrhu sťažovateľa na vykonanie exekúcie proti povinnému v prvom rade.

10. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti predmetnému uzneseniu okresného súdu vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde vzhľadom na dátum jeho právoplatnosti (8. apríla 2019, pozn.) zachovaná.

12. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

13. Ešte predtým, ako sa ústavný súd bude zaoberať podstatnou argumentáciou sťažovateľa obsiahnutou v ústavnej sťažnosti, považuje za potrebné zdôrazniť, že ho nemožno považovať za ďalšiu „superrevíznu“ inštanciu v systéme justície. Ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stojí ústavný súd mimo sústavu všeobecných súdov, a preto nie je

zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo (*„iura novit curia“*). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

14. V intenciách označenej judikatúry pristúpil ústavný súd k posúdeniu námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ktorým sudkyňa rozhodla o sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka o zamietnutí jeho návrhu na vykonanie exekúcie. Pritom sa ústavný súd podrobne oboznámil nielen s obsahom napadnutého uznesenia, ale aj s obsahom uznesenia vyššieho súdneho úradníka, a zistil, že námietky sťažovateľa o nesprávnosti záverov okresného súdu v súvislosti s tým, že mal vyhovieť jeho sťažnosti, neobstoja a treba ich posúdiť ako zjavne neopodstatnené.

15. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že okresný súd pri rozhodovaní o jeho návrhu prekročil svoju právomoc tým, že exekučný titul podrobil hmotnoprávnemu prieskumu, pričom takýto prieskum je vylúčený, a preskúmaval ho aj procesnoprávne, aj keď ide o otázky, ktoré sa majú riešiť v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku, čím si podľa tvrdenia sťažovateľa prisvojil právomoc rozhodovať o veci už rozhodnutej, okresný súd v napadnutom uznesení uviedol, že v prejednávanom prípade sa súd zaoberal iba otázkou, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy, t. j. či bola daná právomoc rozhodcovského súdu o veci konať a rozhodovať. V tejto súvislosti okresný súd v napadnutom uznesení zdôraznil, že exekučný súd je pri každom exekučnom titule oprávnený a povinný v zmysle § 53 Exekučného poriadku skúmať jeho materiálnu a formálnu vykonateľnosť, a to bez rozdielu, či ide o rozsudok všeobecného súdu alebo o rozsudok rozhodcovského súdu, pričom k preskúmavaniu hmotnoprávnej správnosti exekučného titulu a už vôbec nie ku konaniu o jeho zrušenie nedošlo.

16. Okresný súd ďalej poukázal na tú skutočnosť, že rozhodcovské súdy nepredstavujú zložku verejnej moci, ale ide o súkromnoprávne orgány. Ich právomoc nie je daná len ustanoveniami zákona, ale predovšetkým je odvodená od výslovnej a slobodnej vôle zmluvných strán takýmto spôsobom (alternatívnym k sporovému súdnemu konaniu) prejednať prípadný spor medzi nimi, pričom na základe takejto ich vôle uzavrú rozhodcovskú zmluvu, resp. rozhodcovskú doložku, v ktorej svoj súhlas vyjadria obe strany dohody. Len tak môže byť právomoc súkromnoprávneho orgánu daná, v opačnom prípade by mohol akýkoľvek subjekt vydať rozhodnutie a prezentovať ho ako exekučný titul. Ak nedošlo k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy, nemohol spor prejednať rozhodcovský súd a v takom prípade ani nemohol vydať rozhodcovský rozsudok.

17. Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd sa v predmetnom konaní odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe, poukazujúc pritom na uznesenie okresného súdu č. k. 30 Ek 50/2017, ústavný súd zdôrazňuje, že uvedená argumentácia sťažovateľa je len opakovaním dôvodov sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Navyše, okresný súd v bode 25 napadnutého uznesenia k tejto námietke sťažovateľa absolútne zrozumiteľne uviedol, že skúmanie formálnej

stránky vykonateľnosti exekučného titulu nemožno považovať za posudzovanie vecnej správnosti rozhodcovského rozsudku.

18. V súvislosti s podstatou námietok sťažovateľa, čo sa týka právomoci exekučného súdu skúmať materiálnu a formálnu vykonateľnosť exekučného titulu, ústavný súd poukazuje na svoje skoršie rozhodnutie v obdobnej veci, a to uznesenie č. k. IV. ÚS 484/2018 z 13. septembra 2018, na ktoré odkázal aj okresný súd v napadnutom uznesení a v ktorom ústavný súd konštatoval, že je povinnosťou exekučného súdu *ex offo* skúmať a prihliadnuť na zistenú nulitu aktu, ktorá je bez akýchkoľvek pochybností následkom vydania rozhodnutia orgánom, ktorý nedisponuje právomocou na rozhodovanie veci a splnenie tejto povinnosti exekučným súdom nemožno považovať za postup, ktorý je nad rámec jeho právomoci. Ústavný súd považuje argumentáciu okresného súdu za ústavne akceptovateľnú a udržateľnú a nemá dôvod odkloniť sa od svojej skoršej judikatúry (zhodne napr. III. ÚS 378/2018).

19. Uvedenému záveru svedčí aj tá skutočnosť, že exekučný súd má podľa § 53 ods. 1 Exekučného poriadku stanovenú 15-dňovú lehotu na vyporiadanie sa s návrhom na vykonanie exekúcie, pričom táto lehota neplatí v exekučných konaniach, v ktorých exekučným titulom je (okrem iného) rozhodcovský rozsudok. Dôvodom ustanovenia takejto výnimky je bezpochyby potreba preverenia prípadnej existencie dôvodov neprípustnosti exekúcie preskúmaním viacerých písomností (napr. zmluvy zakladajúcej hmotnoprávny vzťah medzi oprávneným a povinným, rozhodcovskej zmluvy alebo doložky) presne tak, ako to napokon okresný súd v predmetnom konaní preveril.

20. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že nezistil, že by výklad a závery okresného súdu v napadnutom uznesení boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Okresný súd konajúci sudkyňou jasne a zrozumiteľne vysvetlil dôvody, pre ktoré sa stotožnil s uznesením vyššieho súdneho úradníka o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie vo vzťahu k povinnému v prvom rade a pre ktoré bolo na mieste zamietnutie sťažnosti podanej sťažovateľom. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval tento okruh námietok sťažovateľa za neopodstatnený.

21. Sťažovateľ nad rámec prednesených námietok vytýka okresnému súdu, že v napadnutom uznesení odkazuje na „irelevantnú“ judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, konkrétne judikát publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 46/2012, pričom argumentuje, že predmetné uznesenie č. k. 3 Cdo 146/2011 z 13. novembra 2011 bolo vydané pred novelou Exekučného poriadku prijatou zákonom č. 2/2017 Z. z., a navyše v spotrebiteľskom spore, takže sa na vec sťažovateľa nevzťahuje. Aj túto námietku hodnotí ústavný súd ako neopodstatnenú, pretože najvyšší súd v spomínanom rozhodnutí zaujal stanovisko, že *„rozhodnutie, ktoré nie je exekučným titulom, nie je spôsobilé byť podkladom pre nútený výkon rozhodnutia (exekúciu)“*. Uvedený právny názor je bezpochyby aplikovateľný aj po zmene právnej úpravy exekučného konania, pričom je aj naďalej základnou povinnosťou exekučného súdu skúmať, či exekučný titul bol vydaný orgánom na vydanie takéhoto rozhodnutia príslušným. Ak rozhodnutie vydal neprislušný orgán, ide o právny akt nulitný, čo má za následok, že takéto rozhodnutie nie je možné vykonať (m. m. IV. ÚS 78/2011).

22. Sumarizujúc uvedené, podľa názoru ústavného súdu nemožno závery, ku ktorým okresný súd vo veci sťažovateľa dospel, označiť za svojvoľné (arbitrárne), ktoré by mohli vyvolať účinky

nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy (a čl. 6 ods. 1 dohovoru), práve naopak, ústavný súd ich považuje za ústavne udržateľné. Okresný súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, pre ktoré sťažnosti podanej sťažovateľom proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nevyhovel a túto zamietol. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

23. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

24. V okolnostiach prerokúvanej veci je podstatné, že napadnuté uznesenie okresného súdu nenesie znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti, nie je v nesúlade s platnou právnou úpravou ani nepopiera zmysel aplikovanej právnej úpravy týkajúcej sa exekučného konania a predovšetkým obsahuje dostatočne náležité a zrozumiteľné vysvetlenie svojich právnych záverov. Z ústavnoprávneho hľadiska niet v takýchto prípadoch žiadneho dôvodu na spochybňovanie alebo prehodnocovanie záverov všeobecného súdu.

25. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom namietaných práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. mája 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu